

Memo

Aan: de leden van de raad
Van: het college
Datum: 16 juni 2025
Onderwerp: reactie op accountantsverslag en de boardletter jaarstukken 2024

Aanleiding

In opdracht van de raad voert de accountant jaarlijks een controle uit op de jaarrekening. Voorheen richtte de controle zich op de getrouwheid en de rechtmatigheid van de baten en lasten en de balansmutaties. Vanaf het boekjaar 2023 ligt de verantwoordelijkheid voor de rechtmatigheidscontrole bij ons als college en geven we hierover de rechtmatigheidsverantwoording af. De controle van de accountant richt zich dus vanaf dat jaar enkel op de getrouwheid, inclusief de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording.

De jaarrekeningcontrole kent twee controlemomenten, tussentijds en na afloop van het boekjaar. Van beide controles stelt de accountant een verslag op van de belangrijkste bevindingen, de boardletter over de tussentijdse controle, het accountantsverslag over de eindejaarscontrole.

Conform de controleverordening leggen wij, uiterlijk voor 1 juli, de boardletter aan de raad voor voorzien van onze reactie. Omdat het accountantsverslag over het meest recente controlemoment gaat, voegen we de reactie op de boardletter en het accountantsverslag samen tot één reactie waarin we op de belangrijkste onderdelen van beide verslagen in gaan.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

De accountant heeft de controle van de jaarrekening recent afgerond en zal een goedkeurende controleverklaring afgeven.

Een goedkeurende verklaring betekent dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van de baten en lasten en van de activa en passiva per balansdatum in overeenstemming met de BBV. De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording geeft een getrouw beeld en de met de raad gemaakte afspraken zijn hierover nageleefd.

De belangrijkste bevindingen uit de jaarrekeningcontrole zijn:

- Het totaal van de ongecorrigeerde controleverschillen blijven zowel individueel als gezamenlijk ruim onder de materialiteit van € 1.600.000. Derhalve hebben wij ervoor gekozen om deze controleverschillen niet meer te corrigeren in de jaarrekening. De onderbouwing van deze afwijkingen is opgenomen in het accountantsverslag.
- Er zijn tien onrechtmatige opdrachten geconstateerd en opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening. Hiervan hebben drie opdrachten betrekking op 2024 en de overige zeven betreffen doorlopende fouten uit 2023.
- Het bedrag van de onzekerheden omtrent het sociaal domein wordt geraamd op € 701.000 (2023: € 585.000). Dit betreft de onzekerheid omdat we bij de levering van zorg de zorg niet zelf ontvangen en dus ook niet kunnen vaststellen dat de zorg geleverd is. Daarom sturen zorgaanbieders ons, door een accountant gecontroleerde, verklaringen waarin ze bevestigen dat de zorg geleverd. Hiermee ondervangen we een groot deel, maar er blijft een resterende onzekerheid over. Dit jaar is de onzekerheid hoger vanwege het faillissement van één zorgaanbieder. Daar is geen controleverklaring van ontvangen.

Wat betreft de fraude, non compliance en continuïteit heeft de accountant geen informatie of aanwijzingen gevonden die leiden tot bevindingen op de genoemde controlepunten. Bij de raadsvergadering van 21 januari 2025 bent u middels het document [Analyse \(beheersing\) frauderisico's Gemeente Heusden 2024](#) geïnformeerd over de over 2024 uitgevoerde risicomanagementcyclus.

Door een goedkeurende controleverklaring voor de getrouwheid van de jaarrekening te verstrekken, geeft de accountant aan dat de rechtmatigheidsverantwoording, op basis van eigen onderzoek, een goed beeld geeft van de werkelijke situatie.

Resultaat & Financiële positie

Het resultaat van onze gemeente over het jaar 2024 komt uit op € 11,4 miljoen voor mutaties op reserves. De mutaties op de reserves bedragen € 5 miljoen waardoor het resultaat na mutaties op de reserves uitkomt op € 16,4 miljoen.

Het saldo van baten en lasten wijkt € 7 miljoen voordelig af van de begroting (na wijzigingen). Het resultaat 2024 wijkt ongeveer 3,8% af van de totale begrote lasten (na wijziging). De accountant geeft aan dat op basis van de ervaringsnorm bij decentrale overheden een afwijking van 2-3% inherent is aan een complex begrotingsproces. Op zes programma's, inclusief de heffing VPB, is de afwijking groter dan € 700.000. De belangrijkste afwijkingen van de begroting na wijzigingen, zijnde afwijkingen groter dan € 1 miljoen, zien we terug op de programma's sociaal domein (€ 1,2 miljoen voordelig) en bouwen en wonen (€ 1,7 miljoen voordelig). Het voordeel op het programma sociaal domein is met name het gevolg van een hogere ontvangen bijdrage inzake opvang Oekraïners dan begroot, het voordeel op het programma bouwen en wonen is met name het gevolg van de actualisatie van de grondexploitaties en het bijstellen van de rente, waardoor een deel van de verliesvoorziening (circa € 1,2 miljoen) is vrijgevallen.

Over de financiële positie geeft de accountant een reflectie op de kengetallen. In de jaarstukken geven we hier een toelichting op in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing. Samengevat is de financiële positie op veel fronten de afgelopen jaren verbeterd. Bij de begroting 2026 zullen we u hierover opnieuw informeren, rekening houdend met de laatste ontwikkelingen. De accountant geeft aan dat de gemeente Heusden een cumulatieve resultaat voor mutaties reserves heeft van € 3,1 mln, gebaseerd op de begroting 2025 – 2028, waar veel gemeenten een negatief resultaat begroten. In vergelijking is dat positief, maar ook wij ontkomen niet aan ombuigingsmaatregelen, zoals we deze aan u hebben voorgelegd met het RV Pakket ombuigingsmaatregelen.

De accountant concludeert dat er voor sommige programma's sprake is van aanzienlijke afwijkingen en adviseert om de verbetering van het voorspellend vermogen structureel onderdeel van ons proces te maken. We zijn van mening dit ook te doen met de verschillenanalyse die we in de jaarrekening opnemen, de analyse van de begrotingsrechtmatigheid (nu in de onderbouwing van de rechtmatigheidsverantwoording) en de bestuursrapportages waarbij we de verwachting naar het einde van het jaar inschatten. Onduidelijkheid over ontwikkelingen (zoals de activiteiten die we moeten verrichten voor de opvang van vluchtelingen) of het pas laat formeel toekennen van middelen door het Rijk (bij de decembercirculaire) verwerken we echter pas als we daarover meer zekerheid hebben. Dit proces proberen we ieder jaar te verbeteren en we zullen met de accountant overleggen waar dit nog meer mogelijk is.

Aandachtspunten voor 2025

De accountant wijst ons verder ook nog op een aantal aandachtspunten voor het komende jaar.

In navolging van de beoogde invoering van het **nieuwe pensioenstelsel** is besloten dat ook de APPA-pensioenaanspraken voor politieke ambtsdrager in een pensioenfonds ondergebracht moeten worden per 1 januari 2028. Het risico is dat bij de overdracht per 1 januari een mogelijk tekort kan ontstaan door schommelingen in de rekenrente. Wij blijven de APPA-voorziening verantwoorden tegen contante waarde waardoor dit risico beperkt is, dit zou wel zo zijn indien we de voorziening

tegen nominale waarde berekenen. Afhankelijk van de uitkomst van het gesprek met de accountant over de pensioenvoorziening zal deze alsnog moeten worden aangevuld voor het partnerpensioen. Onze gemeente doet mee met het onderzoek van de VNG waarin wordt bekeken wat de financiële gevolgen zijn in 2027, het jaar voordat de overgang ingaat.

Vanaf boekjaar 2025 wordt de **wettelijke controlegrens** voor de accountant verhoogd van 1% naar 2%. Fouten en onzekerheden moeten dan bij elkaar opgeteld worden. De accountant verwacht dat dit landelijk zal leiden tot een toename van het aantal niet-goedkeurende controleverklaringen bij gemeenten. Het risico dat hierbij wordt genoemd betreft met name de prestatieverleveringen binnen het sociaal domein. Ook wij hebben jaarlijks onzekerheden met betrekking tot de prestatieverleveringen. Een deel van deze prestatieverleveringen wordt verantwoord door de bestuursverklaring welke we van SIEM ontvangen. Onze totale prestatieverantwoordingen zijn op een dergelijke niveau dat ook de accountant verwacht dat dit niet direct zal leiden tot een niet-goedkeurende controleverklaring voor de gemeente Heusden.

Daarnaast geeft de accountant aan dat lokale overheden, waaronder de gemeente Heusden, verplicht is **NIS2** maatregelen te implementeren. Belangrijke aandachtspunten daarin zijn het toezien op het uitvoeren van een pen-test en de afhankelijkheid van SaaS-leveranciers. Gemeente Heusden volgt de richtlijnen van de Informatiebeveiligingsdienst (IBD) van de VNG met betrekking tot de implementatie van NIS2/ Cyberbeveiligingswet en de Baseline Informatiebeveiliging Overheid versie 2 (BIO2), en bereidt zich waar mogelijk al actief voor. Naast het uitvoeren van audits en penetratietests op de eigen IT-omgeving, wordt extra aandacht besteed aan risicobeoordelingen van SaaS-leveranciers. Hierbij worden specifieke eisen op het gebied van informatiebeveiliging opgenomen in contracten en Service Level Agreements (SLA's). Daarnaast neemt de gemeente deel aan de pilot *Samen Controleren* van de VNG, waarin wordt samengewerkt aan toezicht op en beheersing van risico's in de keten.

Het huidige **continuïteitsplan** is gezien de SAAS-ontwikkelingen verouderd, en wordt op dit moment herzien. Het nieuwe plan sluit aan bij de eisen uit het Informatiebeveiligingsbeleid, de BIO en de ENSIA en zal, om veroudering te voorkomen in de toekomst, jaarlijks worden getoetst.

Vanaf 1 januari 2025 gaat de belastingdienst de **Wet DBA** volledig handhaven. Hierdoor kunnen naheffingsrisico's ontstaan en daarnaast wordt ook gewerkt aan nieuwe wetgeving voor de beoordeling van arbeidsrelaties. In de boardletter geeft de accountant hier ook een verdere toelichting waarin ze concluderen dat de gemeente Heusden de nodige stappen heeft gezet in het kader van de Wet DBA. Ook verwachten ze dat de impact op de gemeente Heusden beperkt is. Bij nieuwe inhuur wordt door het MT een besluit genomen, hierbij wordt nagegaan of het om een ZZP'er gaat en of er geen risico's zijn in het kader van de Wet DBA.

Verdere aandachtspunten vanuit de boardletter betreffen de **gewijzigde notities**. De financiële verordening moet nog worden aangepast op de nieuwe notitie Overhead, in de begroting 2025 is echter al wel conform de nieuwe notitie gewerkt. Ten aanzien van de notitie grondbeleid zijn de wijzigingen in de notitie Grondbeleid inmiddels wel door ons beoordeeld, maar pas van toepassing bij de jaarrekening 2025. De accountant noemt in de boardletter ook de **duurzaamheidsverslaglegging** waarbij deze verwijst naar de corporate sustainability reporting directieve (CSRD) richtlijnen. Deze zijn echter niet van toepassing op gemeenten en op dit moment kiezen wij er (nog) niet voor ons hierop te richten. Uiteraard kijken wij altijd naar hoe wij rapporteren en u informeren en dat zullen we ook rondom duurzaamheid blijven doen.

Belangrijke bevindingen

Ten aanzien van het **Sociaal domein** geeft de accountant een weergave van de inrichting van WMO Begeleiding met de contractpartner Siem. Omdat we voor de verleende zorg niet zelf de prestatie krijgen wordt deze zekerheid van zorglevering op andere manier gekregen. Dit is al zo sinds de decentralisaties. De bestuursverklaring van Siem is daar relevant voor, maar ook de productieverantwoordingen van zorgaanbieders van HBH. Met name vanwege een faillissement van een zorgaanbieder, waar we geen bevestiging van de zorglevering hebben gekregen (de zogenaamde productieverantwoording) is de onzekerheid in 2024 gestegen ten opzichte van 2023.

De bevindingen en aandachtspunten in het accountantsverslag over de **grondexploitaties** zijn voor ons herkenbaar en zijn ook te vinden in onze toelichting grondexploitaties bij de jaarrekening 2024.

In de jaarrekening wordt sinds vorig jaar de **rechtmatigheidsverantwoording** opgenomen. Het wetgevingstraject is inmiddels afgerond. De financiële verordening zullen we in 2025 nog aanpassen zodat deze weer actueel is met de laatste wetwijzigingen. Ten aanzien van de jaarrekeningcontrole hebben we zelf de werkzaamheden verricht om vast te kunnen stellen dat onze lasten, baten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. We hebben ons rechtmatigheidsoordeel gericht op drie rechtmatigheidscriteria namelijk het begrotingscriterium, het voorwaarden criterium en het misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. De toelichting hierover vindt u in de paragraaf Bedrijfsvoering en de onderbouwing bij de rechtmatigheidsverantwoording, die als bijlage bij de jaarstukken is gevoegd. Daarin staat ook welke maatregelen we hebben getroffen om herhaling te voorkomen. De accountant heeft dit onderdeel beoordeeld en is van mening dat de paragraaf Bedrijfsvoering verenigbaar is met de jaarrekening en geen materiële afwijkingen bevat.

Door een goedkeurende controleverklaring voor de getrouwheid van de jaarrekening te verstrekken, geeft de accountant aan dat de rechtmatigheidsverantwoording, op basis van eigen onderzoek, een goed beeld geeft van de werkelijke situatie.

Naast de reguliere controle heeft de accountant ook een **data-analyse** uitgevoerd op uitgevoerde betalingen. Hierbij zijn geen onverklaarbare betalingen geconstateerd.

Tot geeft de accountant aan dat de gemeente Heusden de wettelijke verslagleggingsregels (BBV) heeft gevolgd. Daarnaast heeft de accountant vastgesteld dat de kwaliteit en de informatiewaarde van het jaarverslag toereikend is, wel heeft de accountant nog een aantal waarnemingen. Ten aanzien van de **indicatoren** geeft de accountant aan dat bij de indicatoren nu niet volledig duidelijk is of de realisatie conform de verwachting is en in hoeverre daarmee de juiste beweging is ingezet. De rekenkamer is van plan een kort, verkennend onderzoek naar de programmabegroting (3 W-vragen) te doen. We zijn benieuwd naar de uitkomsten en zullen deze bij het advies van de accountant betrekken.

Ten aanzien van de paragraaf **Bedrijfsvoering** en paragraaf **Weerstandvermogen en risicobeheersing** concluderen we dat de accountant van mening is dat deze paragrafen het bedoelde inzicht geven. De bezoldigingen in 2024 zijn conform de **Wet Normering Topinkomens** en bij de verantwoording over de **Sisa** zijn geen noemenswaardige fouten of onzekerheden geconstateerd.

De accountant beoordeelt ook de belangrijkste **schattingsposten** en trekt de conclusie dat de onderbouwing van de schattingsposten voldoet qua uitgangspunten en onderbouwing.

Bijlagen

In de bijlagen van het accountantsverslag vindt u de bevindingen van de **Sisa-bijlagen**. Het opnemen van de sisa-bijlage is een verplichting en zolang in de kolommen 'Financiële omvang in €' en 'Toelichting fout/onzekerheid' niets ingevuld is heeft de accountant geen fouten of onzekerheden geconstateerd, hetgeen het geval is.

De **IT-bevindingen** worden normaliter in de boardletter meegenomen. Omdat de controle later heeft plaatsgevonden is ervoor gekozen om de toelichting hierop in de accountantsverklaring op te nemen. Dat is gedaan. Een toelichting van het management is in de laatste kolom weergegeven. Eén opvallend punt zijn de rode 'bolletjes' op pagina 41 bij punt Lt. 6 Administrator- en superuseraccounts. Dit is een bekend punt en komt met name doordat het functioneel beheer van de onderzochte applicaties bij de functionele afdeling zit en niet bij de IT-afdeling. Dit is een bewuste keuze en er zijn ook extra maatregelen genomen om het risico op onrechtmatig handelen te mitigeren. Verdere toelichting vindt u in het accountantsverslag.